

tror jeg nu, Ministeren meget godt kunde lade være med. Sagen er den, at hvis man lægger en Plan for Udstykning, behøver denne slet ikke at gaa for sig paa en Gang. Det kan i Virkeligheden ikke forstyrre en Gaards Drift, selv om man et Aar stykker ud af Marken et Par Stykker Jord, som ikke vare beregnede til Salg just det Aar. Hvad gør det, at man faar 20 Tdr. Land Byg mindre paa en saadan Gaard? Det forstyrrer slet ikke Gaardens Drift. Ja, jeg ser, at den ærede Kultusminister ler, men det gør virkelig ingen Ting. Vi, som ere vante til at drive praktisk Landbrug og til at se saadan noget, maa indrømme, at det er ingen Ulykke, om man et Aar har lidt mere eller mindre af en eller anden Sædart. En fuldstændig Regelmæssighed i saa Henseende behøves slet ikke. Enhver Bestyrer og enhver anden Landmand vil nok forstaa at klare sig med at saa mere Byg et Aar eller lægge flere Roer, eller hvad det nu kan være, et andet. I øvrigt er jeg ret sikker paa, at naar man lægger en fornuftig Salgsplan og skaber fornuftige Vilkaar for, at Forretningerne kunne drives, ville de gaa ret hurtig. Jeg føler mig overbevist om, at hvis det lagdes, om jeg saa maa sige, i de rette Hænder, vilde denne Sag kunne lade sig realisere, med det samme den rejstes. I den Henseende har jeg jo ogsaa nogen praktisk Erfaring, idet jeg har været med til sammen med andre at udstykke en Herregaard af lidt mindre, men ikke væsentlig mindre Omfang, hvis Jord var af lidt højere Værdi og som Følge deraf ogsaa blev betalt med lidt større Pris. Maa jeg nævne en anden Ting med Hensyn til det heldige i at udstykke, nemlig det, at ellers have vi, naar vi komme til private Ejendomme, ret betydelige Vanskeligheder, men dem har man jo ikke her. De fleste private Godsejere og Proprietærer have jo noget sværere ved at gaa ind paa, at deres Gaard skal nedlægges. Naar de maaske ere voksede op paa Gaarden eller have siddet paa Gaarden i en længere Aarrække, have de ganske naturligt en vis Forkærlighed for at bevare den i den Stil og i de Former, under hvilke de have været vante til at se den, og de synes, det er Synd, at disse store, dejlige Bygninger og den nydelige

Indretning Tid efter anden skal forsvinde. Dette gør ikke saa lidt til, at Gaardejere og Herremænd, der ellers nok vilde realisere, holde sig tilbage. Der kommer flere andre Grunde til, som gøre, at det altid bliver noget vanskeligt at udstykke private Ejendomme. Der er f. Eks. Vanskeligheden med Hensyn til Omlægningen af Prioritetsforholdene. Det er jo saaledes, at er der en betydelig Prioritet i en Ejendom — hvad der jo er i de fleste Herregaarde og navnlig i dem, der her kan være Tale om, hvor der ofte kan være ret vanskelige Prioritetsforhold — kan det have sine store Ulemper og være forbundet med stort Besvær at faa dem omlagte i Modsætning til her, hvor Staten staar frit med Hensyn til at faa Prioritetsforholdene ordnede og lagte til Rette.

Men nu kommer jeg til en Hovedanke, som jeg har mod den Form, hvorunder man hidtil har søgt at arbejde. Det er den samme, man kender fra Statens andre Ejendomme og deres Administration, idet Virksomheden foregaar rent kontormæssigt. Vel kan jeg nu være med til at yde al mulig Anerkendelse til Kontorer og deres Arbejde, men sikkert er det, at en hel Del Ting ikke ligger for kontormæssigt Arbejde, og dertil hører ganske særlig Forhold som dette. Jeg føler mig overbevist om, at det er en af de største Vanskeligheder for en fornuftig Udstykning af Statens Ejendomme, naar den skal ledes rent kontormæssigt. Naar Kvæsturens og Statens Embedsmænd skulle udarbejde Planerne og udføre dem, bliver det ikke det naturlige Forhold, som finder Sted, hvor det er en privat Forretning Mand og Mand imellem, og hvor man kan gaa og snakke om det, se paa det og tage rimelige Hensyn; det er aldeles afgjort. Det viser sig ogsaa ved den Herregaard, som jeg har haft Del i at udstykke, at netop den Del af Ejendommen, som udstykkedes i Ejendomme af lignende Natur, som jeg har nævnt, solgtes straks Rub og Stub, og efter at den var solgt, kom der mange Forespørgsler, om man ikke kunde faa mere af den, thi den Form for en Udstykning er netop den naturlige, at give Lodderne en rimelig Størrelse, passende Beliggenhed og gode Vilkaar overhovedet. Jeg føler mig overbevist om, at under en